

יוסף ורחל

נערך ויוצא לאור ע"י "הספדי יוסף ורחל" [בהשתתפות כולל "יוני המעלה"]
 העלוך לע"ג אבי מורי ר' יוסף בר אסתר סויסה ז"ל שנלב"ע ביום י' סיון התשנ"ב
 ואימי מורתי רחל בת איזיה סויסה ז"ה שנלב"ע ביום כ"ג מרחשון התשע"ז

1410

מתפלל

שבת כד' תמוז ה-תשפ"ב
פרשה: מטות
 הפטרה: דברי ירמיהו
שבת מברכין
 ראש חודש אב ביום ששי
 המולד ליל ששי
 בשעה: 19:32 - 4 חלקים

הדלקת נרות - 19:26
צאת השבת - 20:18
ר"ת: 21:12

הדלקת נרות בשבת הבאה **19:21**

מסע	מטות
עמוד השחר: 4:28	4:33
זמן טלית: 4:35	4:40
זריחה: 5:52	5:56
חצות: 12:49	12:49
מנחה גדולה: 13:24	13:23
שקיעה: 19:47	19:42

ויזכר משה אל ראשי המטות לבני ישראל
 מפרש רש"י: "חלק כבוד לנשיאים ללמודם תחילה, ואחר כך לבני ישראל".
 מידה אחת של כבוד מותר לנשיא לנהוג בעצמו ללמוד לפני שהוא מלמד את כל ישראל, אבל שאר דברים הוא צריך לדאוג תחילה לעמו ואחר כך לעצמו...

העלוך לרפואת חמי וחמולי שלום בר שמחה ומרים בת רחל מנשה ב"ר וצביה מרת אחתי דינה בת רחל הרוצה להקדיש את העלוך או חלקו בטל... 052-5079555

משנכנס אב

"משנכנס אב ממעטין בשמחה". לכאורה, האבל על חורבן בית המקדש בגדר "אבילות ישנה" הוא. ועם כל זאת לא התעמעם, וכאז כן היום מבקשים אנו "נחם ה' אלוקיני את אבלי ציון ואת אבלי ירושלים". דיני האבלות נוהגים, קינות "איכה" נשמעת בנהי. מהו סוד אבלות זו, שמחוסנת היא בפני הכלל "גזירה על המת שישתכח מן הלב"?

ולא רק מן השפה ולחזין, כעין מס שפתיים בתפילה ובברכת המזון. לא ולא. בעדות ישראל נהגו לכסות את הסכין בשעת ברכת המזון בימי החול. אחד הטעמים לכך, שפעם התלהב הסיד אחד בעת ברכת המזון, כאשר הגיע לברכת "רחם נא... על ציון משכן כבודך ועל היכלך, ועל מעונך, ועל דבירך, ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו". מרוב צער וכיסופין, כמיהה ועוגמת נפש, נטל את הסכין שעל השולחן ונעצה בגופו... גזרו חכמים שנחביא את הסכין. שלא נבוא עוד לידי סכנה. מפליא הדבר, הרי זה מזכיר לנו מעשה שהיה לפני למעלה מאלפיים שנה. בזמנו, מעטים היו הכהנים שהתקבצו מבעוד לילה לעבודת תרומת הדשן. לפיכך לא הטילו ביניהם גורל מי יזכה בעבודה זו, אלא אמרו: ירוצו בכבש המזבח ומי שיגיע ראשון לראש הכבש המשופע, יזכה לתרום את הדשן מעל המזבח. מעשה והיו שניהם שוים, ובריתחת התחרות שלף האחד מהם סכין, ונעצה בחבירו. מוזעזע הדבר, והגמרא משייכת אותו לחטא שפיכות הדמים שעובדי העבודה הזרה השרישו בירושלים. אבל עדיין לא גזרו אומר להפסיק אופן זה של תחרות. כי אמרו: אך מקרה הוא.

מעשה אנו עומדים ותוהים: יצר התחרותיות נטוע בכל אדם, ועוברי עבירה החדירו אוירת זילוול בחיי אדם, כמבואר שם, ובכל זאת לא חששו להישנות המקרה. ואילו כאן, שיצר הקיום שבוע בכל אדם, וזמן רב כל כך עבר מאז החורבן, מצאו חכמים לנכון לתקן שהסכין יוסר מעל השולחן.
 אין זאת אלא שהאבל על החורבן מושרש כל כך בנפשותינו, חי כל כך בלבבינו, עד שכל אחד ואחד מאיתנו מצוי בקבוצת הסיכון, ומי יודע...

בית המקדש הלוא הוא היה מקור הקדושה, המוהר והווק. הלוא הוא היה מקור הנבואה ורוח הקודש. מקום קבלת התפילות וירידת השפע. ומיום שחרב בית המקדש אומרת המשנה אין לך יום שאין קללתו מרובה מחברו. אם כן, בכל עת ובכל דור, חשים אנו יותר את תוצאות החורבן, הווים את ההתדרדרות והסחף שבעקבותיו. וממילא אבלנו מוכפל, ויוגנונו גובר, עדי נוחם בבנין שלם. אמן

אולם חכם יהודה דחק בקהל. "על מנת שנצליח להשפיע על בית דין של מעלה". הסביר. "שומה על המשפט להיערך כדבעי, בין מליץ יושר לבין משמיע חובה".

לבסוף, לאחר דקות ארוכות, נמצא המתנדב. היה זה יהודי פשוט ממתפללי בית הכנסת שנענה לאתגר.

השנים ניצבו על מקומם בבימת בית הכנסת, חכם יהודה מימין - בתפקיד הסניגור, והיהודי הפשוט משמאל - בתפקיד הקטגור. והדיינים בתווך.

דממה מוחלטת השתררה. הכל ציפו לשמוע כיצד ינהל חכם יהודה את הדין והמשפט, בין ישראל לצורריהם.

"שמעו נא רבותינו הדיינים", פתח זקן המקובלים, "מעשה בבעל בית ולו שני חמורים. הטו נא אוזניכם ושפטו כדין".

"שני החמורים עמדו הכן לשרת את אדוניהם", המשיך חכם יהודה, "אולם בעל הבית לא נהג בהם בשווה. על חמור אחד העמיס שש מאות ושלוש עשרה אבנים, ואילו על החמור השני העמיס שבע אבנים בלבד".

"במשך תקופה ארוכה נשאו החמורים את האבנים, כפי שציוו אדוניהם, אולם ביום מן הימים התמרדו כנגד האדון וביקשו להשליך את המשא מעליהם".

"החמור הראשון", סיפר חכם יהודה באוזני הדיינים, בעוד כל הקהל עושים אוזנם כאפרכסת, "ניער מעליו את משא שש מאות האבנים, ועל גבו נותרו שלוש עשרה אבנים בלבד. ואילו החמור השני ניער מעליו את כל שבע האבנים".

המשל היה ברור, חד כתער, צורב כשפוד מלובן בבשר החי. גם אם חטאו ישראל והשליכו מעליהם רוב רובן של שש מאות ושלוש עשרה מצוות התורה, הלא על גבן של אומות העולם לא נותרה ולו מצוה אחת משבע המצוות בהן נתחייבו...

"ועתה יורונו רבותינו", ביקש חכם יהודה מן הדיינים היושבים לפניו, "עונשו של מי גדול יותר, של החמור הראשון או של החמור השני?"

"אמת", נאם חכם יהודה, "החמור הראשון השליך מעל גבו שש מאות אבנים, במרד ובפשע. אולם עדיין, על גבו נותרו שלוש עשרה אבנים. ואילו החמור השני, גם אם במעשהו לא השליך מעליו אלא שבע אבנים, הלא מכל מקום, במרדו לא נותר על גבו ולו משא קל וקלוש מעבודת אדונו. אבקשכם לגזור את דינו של החמור הראשון לטובה לעומת החמור השני".

והנה נשמע קולו של הקטגור. "ומה בכך?", קרא הלה בקול, "אני סבור, כי ההיפך הוא הנכון. החמור השני כמעט ולא פשע. רק שבע אבנים השליך מעליו. ואילו הראשון, מאות אבנים פרק מעל גבו".

הודעות מרכז "Shul for Zion" פתוח בימים: א - ה פלא... 052-5079555
שיעורי לווין
 לע"ג מרן הרב עובדיה יוסף זצוק"ל
 כל מוצאי שבת אפשר לצפות בשיעורי הרשל"צ ר' יצחק יוסף שליט"א בלוויין על מסך גדול בבית הכנסת אשר ב"שבט סופר"
 העלוך לרפואת והצלחת יוסי ביטון הבעלים של "אביזרי הגולן" וכל משפחתו ישלם ה' פעולו אמן

piko netop & more

”ידבר משה אל ראשי המטות“

בפרשה זו פרשת נדרים לא הוזכר כמו בשאר המצוות שהשם יתברך ציוה תחילה למשה שיאמר לישראל, כיון שרצו להראות לנו שהוא ציווי בהכרח שאי אפשר בלא זה, שכל אחד צריך להבין שאסור לחלל את דיבורו שניתן לאדם בר דעת, כיון שלא ניתן לו הדיבור להרע בו.

”ידבר משה אל ראשי המטות“

פרשת מטות פותחת בדיני נדר ושבועה, שנאמר על ידי משה אל ראשי המטות לבני ישראל. נשאלת השאלה: מדוע מציינת התורה שפרשה זו נאמרה ”אל ראשי המטות“, הרי כל המצוות נאמרו תחילה לראשי העם, קודם שהובאו לפני שאמר בני ישראל?

הסביר זאת הגאון רבי משה סופר (בעל ”חתם סופר“) בטעם הבא: מנהגו של עולם הוא, ש”ראשי המטות“ - המנהיגים והעסקנים למיניהם - נודרים ומבטיחים להמוני העם הבטחות שונות, ופעמים אף שבעים על קיום דבריהם, ובסופו של דבר אינם מקיימים כל מה שהבטיחו, וגם עושים דברים המנוגדים למצא פיהם. מציאות עגומה היא, שדוקא מנהיגי ציבור - שחייבים לשמש מופת ודוגמא להמוני העם במעשיהם ובמידותיהם - מסוגלים לשנות מדבריהם בלי ניד עפעף ולבטל במחי יד הבטחות שניתנו בנדר ובשבועה לבני העם. לכן קוראת כאן התורה במיוחד אל כל אחד מ”ראשי המטות“: ”לא יחל דברו“, אלא ”ככל היוצא מפיו יעשה“.

”ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר“

את זו דרש רבי חיים מאיר מוויניץ כמין חומר: דיבר משה אל ”ראשי“ ישראל, הצדיקים מנהיגי הדור, כי יתרגלו להיות (”מטות“) מטין ומרכינין עצמם אל ”בני ישראל“, לירד מן ההר אל העם. אכן הירידה לא תהא אלא לצורך עליה, לבל שאכן בקומה שחזקה של עם ”לאמר“, לשון רוממות (כמו ”האמרת“ ו”האמירך“) למען ירימו וינשאו את בני ישראל עמם לעילא...

הוא היה אומר: מצינו בגמרא ”כל המיצר לישראל נעשה ראש“, כלומר, כל המיצר בשביל ישראל, בגלל צרותיהם ומשתתף בפועל בסבלות אחיו זוכה ומתכבד להיעשות ראש לישראל.

וזה שמרומו בכתוב שלפנינו: ”ראשי המטות לבני ישראל“, אלו שהטו והרכינו עצמם אל בני ישראל, לידע בצערם ולסעוד לכבות נשברים, אותם קרא משה רבנו בתואר ”ראשים“...

”ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר“

דיבור הוא לשון קשה, ואמירה היא לשון רכה, והקדוש ברוך הוא מדקדק עם צדיקו כחוט השערה. וזהו שאומר הכתוב ”ידבר משה“ משה

רבינו דיבר בלשון קשה ”אל ראשי המטות“, שהם אנשים גדולים וחסובים, אבל לבני ישראל ”לאמר“ - לשאר ישראל דיבר בלשון אמירה שהיא לשון רכה.

”ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל לאמר זה הדבר אשר צוה ה'“

יש לפרש בדרך רמז, כלפי אותם שמשתמשים במטה להכות את התלמידים כדי שיתנהגו היטב ולא יפריעו במהלך השיעור וכדומה, שאין העיקר להכותם ולהפחידם, כיון שיתרגלו התלמידים ללמוד מתוך פחד ולא מתוך הבנה ורצון, אלא צריכים המורים בעיקר להביא את התלמידים למצב שהם עצמם יתעוררו ללמוד מחמת שיבינו את הטוב והמתקנות שיש בתורה.

וזהו שאמר הכתוב: ”ידבר משה אל ראשי המטות לבני ישראל“ - אותם שמכים במטות לחנך את ילדי ישראל, ”לאמר“, היינו לדבר עמהם בלשון רכה (כי דיבור לשון קשה ואמירה לשון רכה). ”זה הדבר אשר צוה ה'“, דהיינו להסביר להם שאין זה צווי של המורים שהם מצווים לתלמידיהם, אלא הקדוש ברוך הוא צוה לעסוק בתורה והייתם אנו לצוית לדבריו, כיון שמובטח לנו שכר רב.

ועוד אפשר לרמוז על פי הכתוב (שמות ל' יג) ”זה יתנו“, וכותב שם רש”י: ”הראה כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואמר לו כזה יתנו“, וזהו שאומר כאן הכתוב: ”זה הדבר אשר צוה ה'“, כלומר שצריך להסביר את הדבר אשר צוה ה' היטב היטב, והשדברים יהיו ברורים, ולהדגים בפני התלמידים את הדברים שצריכים להדגים, וכפי שהשם יתברך הראה למשה רבינו את מחצית השקל, ודברים אלו רמוזים בתיבת ”זה“, דהיינו להצביע על הדבר ולהדגמו.

”זה הדבר אשר צוה ה'“

צריך להבין מה רצה הכתוב להשמיענו בתיבת ”זה“?

ונראה להסביר, כי הנה אמרו רבותינו ז”ל, מה בין נדר לנדבה? - ”נדר“ - הרי עלי, ”נדבה“ - הרי זה. ולכן אמר הכתוב: ”זה הדבר אשר צוה ה'“, דהיינו שאינו חפץ השם יתברך בנדר שהוא ”הרי עלי“, אלא רק בנדבה שהוא ”הרי זה“, ועל כל פנים איש כי ידור נדר, יזהר לקיים ולא יחל דברו.

”איש כי ידור נדר לה“

כשמטיל האדם חיובים על עצמו בנוסף לחיובי התורה, וכן כשמנהדר במצוות התורה, צריך שיעשה הכל לשם שמים ולא כדי להשתבח ולהתכבד בפני אחרים, וכגון שקנה אתרוג מהדרך מאד לא יתכוון להשתבח באתרוג בפני מתפללי בית הכנסת, אלא אך ורק לכבוד השם יתברך, וכפי שכתוב ”זה אלי ואנוהו“.

וזהו שאמר הכתוב: ”איש כי ידור נדר“ דהיינו אם נודר ומוסיף חיובים עליו בנוסף על מה שהתורה חייבה אותו, אזי צריך להיות ”לה“, דהיינו לכבוד השם יתברך ולא כדי להתפאר ולהראות חסידותו בפני אחרים.

הלכות ליל חנוכה

הלכות קריאת שמע שעל המטה, וברכת ”המפיל“
ההלכות מספר ”הלכה ברורה“ להרה”ג דוד יוסף שליט”א

סדר ק”ש שעל המטה וברכת ”המפיל“

י. קודם ברכת ”המפיל“ וקריאת שמע שעל המטה נוהגים לומר ”רבנו של עולם הרי מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי“ וכו', ואמרו חז”ל (במסכת מגילה דף כח.) ”שאלו תלמידיו את רבי נחוניא בן הקנה, במה הארכת ימים? אמר להם מימי לא נתכבדתי בקלון חברי, ולא עלתה על מטתי קללת חברי וכו', כי הא דמר זוטרא, כי הוה סליק לפורייה אמר, שרי ליה לכל מאן דצערין“, (כשעלה על מטתו לישון אמר הריני מוחל לכל מי שציער אותי).

ובזוהר הקדוש (פרשת מקץ דף רא ע”ב) אמרו על רבי אבא שראה אדם אחד שנעשו לו שני נסים בזה אחר זה, ושאלו רבי אבא מה מעשיך שזכית לכך, והשיב לו אותו אדם, שתמיד כשאירע שלא שילם לו אדם רע שכר עבודתו היה מתפייס עמו ומוחל לו, ואפילו כשלא היה יכול להתפייס עמו לא עלה על מטתו עד שמחל לו ולכל אלו שציערו אותו, ובכה רבי אבא ואמר שמעשיו של איש זה גדולים יותר מיוסף הצדיק וכו'.

ואם אין כוונתו למחול באמת, ועדיין יש בלבו טינה על אדם מסויים, לא יאמר ”רבנו של עולם“ וכו', מפני שאינו אומר אמת.

וראוי לכל אדם שקודם שיישן יפשפש במעשיו וישתדל לזכור המעשים הרעים שעשה באותו יום, ויתודה עליהם, ויקבל עליו תשובה, ובפרט יקבל עליו תשובה מהעבירות המצויות כגון חנופה ושקר וליצנות ולשון הרע. ועל פי דעת רבינו האר”י ז”ל ורבותינו המקובלים, יש לומר סדר וידוי הרגיל, שאומרים בכל יום, עד ”ואנחנו הרשענו“.

ובשבתות ובימים טובים ובשאר ימים שאין אומרים בהם תחנון, אומרים כל סדר קריאת שמע שעל המטה, וגם ”רבנו של עולם הריני מוחל וסולח“ וכו', ורק סדר הוידוי אין לומר בימים הללו.

חיוב נשים בק”ש שעל המטה ובברכת ”המפיל“

יה. גם הנשים צריכות לקרוא קריאת שמע שעל המטה ולברך ברכת ”המפיל“ בשם ומלכות.

חיוב האונן בק”ש שעל המטה ובברכת ”המפיל“

יז. מי שנפטר לו אחד מהקרובים שחייבים להתאבל עליהם, שהוא פטור מן המצוות כל זמן שלא נקבר המת, אם כבר סיים כל הטיפול בערכי הקבורה ובהלוויית המת ובשאר דברים שהם לכבודו של המת, ונמסר כבר המת לידי ה”חברה קדישא“ המטפלים בקבורה, אומר קריאת שמע שעל המטה וברכת ”המפיל“, ואם לאו אינו אומר קריאת שמע שעל המטה וברכת ”המפיל“ והפסוקים.

חן לחן

”עצה במקורה“

אל הרב זלמן סורוצקי, רבה של לוצק, נכנס אחד מתושבי העיר וביקש את עצתו בעניניו מסויים. חיזוה הרב את דעתו, אולם האיש התקשה לקבל זאת. לבסוף אמר לו הרב: ”אני מצווה עליך לעשות בדיוק כפי שאמרתי לך“.

תמה האיש: ”ובי יש מקום ליצנות על דבר שאינו אלא עצה טובה?..“

חייך הרב ואמר: ”מצאנו בתורה שהקב”ה יעץ לבנות צלפחד להינשא לבני שבטן, כדי שנהלתי תישאר בידי השבט. אין זו אלא עצה טובה, ואף-על-פי-כן נאמר ”זה הדבר אשר ציווה ה' : מבאז למרנו, שלפעמים מוכרחים לעוץ עצה ליהודי בלשון ציווי ופקודה“...